



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**Conciones R.P. Ludovici Bourdaloue è Societate Jesu**

Habitaë per Adventum Coram Christianissimo Rege Ludovico XIV.

**Bourdaloue, Louis**

**Augustae Vindel. & Dilingae, 1716**

**VD18 80038840**

In Festo Sanctorvm Omnium Concio. De Sanctorum mercede.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68973)



IN FESTO  
 SANCTORVM  
 OMNIUM  
 CONCIO.

*De Sanctorum mercede.*

Gaudete & exultate. Ecce enim merces  
 vestra copiosa est in cœlis. *Matth. 5.*

REX CHRISTIANISSIME.

**H**TA loquitur Christus ipse, DEI  
 Filius, qui cœlestem gloriam,  
 non ut jam adeptam hæredi-  
 tatem, nobis hodie in Evan-  
 gelio proponit, sed ut mercedem magno  
 emendam. Sciebat utique, inquit Chry-  
 sostomus, quæstu homines & lucro quant-  
 opere ducantur. Quocirca imbecillitati  
 nostræ mirè se accommodans, ut nos pel-  
 liciat & invitet ad obsequium, spem mer-

R. P. Bourd. Adv.

A

ce

cedis ostendit. Nihil remittens de supremo suo jure, nihil laxans è mandato illo quo jubemur ipsum diligere ut DEUM nostrum, propter ipsum, & plusquam nosmetipsos, amorem quo eum prosequimur, non molestè fert in nos etiam redundare; ac modò spes, qua ducimur, servilis non sit, spe mercedis amari se finit, aut potius, in illius amore mercedem nostram constitui. Hac quippe de causâ mercedem nobis pollicetur, cujus conspectus mirum quantum valet ad nos excitandos & inflammandos ad amorem illum castum & perfectum qui ut addit Chrysostomus, hominis rationes cum DE rationibus sanctè prorsus ac divinè conjungit.

Ne deslectamus igitur, Auditores, à Christi mente, omilòque magis sublimi ac recondito sensu, eum sequamur, quem docet cælestis ille Magister. Aspiramus ad eam mercedem, quam nobis proponit, & intueri jubet, cum ait; *Ecce merces vestra copiosa est in calis.* Istuc esse in potestate nostrâ, imò præceptum à DEO, constat ex fide, & ponimus tanquam Catholicum dogma de quo ambigere non licet. Hoc posito, ut ad tantæ vos mercedis consecutionem impellam, quàm votis omnibus, quàm omni curâ & labore nostro digna sit, quantam excellentiam, quanta habeat adjuncta sibi bona, hodie exponere con-

constitui; & ita exponere, ut, terrestrium mercedum contentione & comparatione perpetuâ, quasi gustum quemdam cælestis illius gloriæ, additis simul ad eam adipiscendam stimulis, quâ possum injiciam. Atque ut eximiæ hujus mercedis solidam formam & idoneam speciem effingam in animis vestris, hæere lubet in verbis Evangelicis, quorum genuina ac propria expositio, concionis nostræ scopum statim aperiet. Ordinem & partitionem illius diligenter percipite. *Ecce merces vestra copiosa est in calis.* Parata Electis ac destinata merces, est certa. *Ecce.* Est in promptu. Hanc Deus pollicetur. Eam si verè ac sincerè optatis, est in manu & potestate vestra. *Ecce merces vestra* Est copiosa merces, cui moduna una Dei magnificentia constituet; una cumulatè desideria vestra explebit. *Ecce merces vestra copiosa.* Merces denique est æterna, quæ vobis nunquam excidet, quoniam reservatur in cælo, ubi nulli casus, nulla rerum vicissitudo pertimescenda. *Ecce merces vestra copiosa est in calis.* Quæ mercedis proprietates valde idoneæ sunt ad mentes vestras permovendas, si præsertim eam æstimeris ex terrestrium mercedum comparatione, hoc est, ex triplici discrimine quod notari velim à vobis inter humanas mercedes, & eam, quam Electis suis Deus impertit; hoc enim magis affi-

4 *De Sanctorum mercede.*

cere vos posse visum mihi est, fideique vestrae torporem magis excitare. Caelestis merces, est certa cum terrena merces dubia sint & incerta; hoc primum. Caelestis merces, & copiosa, cum terrena merces vacuae sint & imperfectae; hoc alterum. Caelestis merces est aeterna, cum terrena merces mobiles sint & caducae, hoc tertium erit concionis hujus caput. Triplicem Christianis omnibus solatij ac laetitia causa affert Ecclesia dum caelestem gloriam spectandam illis proponit, instigatque ex ejus aspectu, ad praecleara Sanctorum facta aemulanda. *Gaudete & exultate.* Si religiosos eorum mores exprimitis imitando, *gaudete.* Quamobrem? quoniam certa, quoniam plena, quoniam aeterna merces vos manet. Contra vero plorate ac lugete; si bonis his omnibus posthabitis, vesano seculi amore correpti, mercedis, justis omnibus destinatae, gustum penè nullum habetis. Plorate, imò contremiscite, si res ad movendum tam accommodata pectoris vestri duritiem emolire non valet. Fac, DEUS optime, maxime, gratiae tuae praesidio, ut tale ac tantum argumentum dignè & utiliter pertractem. Fac, ut qui me dicentem audiunt, verbo tuo intimum pectus permovente, bona, quae illis à te parata sunt, veluti praegustent; ad eorum haud segnem cupi-

*De Sanctorum mercede.*

cupiditatem, ad spem vivam exardescant; ad tantæ felicitatis conspectum, animum avellant à terrestribus bonis; mentem & cogitationes omnes defigant in caelestia; mundanæ vanitati nuntium remittant; veritatem perquirant ex animo; denique Sanctorum tuorum exemplo, & ut ejusdem gloriæ futuri olim consortes, constitutum habeant, mundo bellum indicere, mundi illecebras & lenocinia cupiditatum superare. Istuc abs te & illis & mihi, Beatissimæ Virginis interventu postulo quæsoque. *Ave Maria.*

**D**IES ac noctes torquere se, corporis **PARS I.**  
animique vires exhaurire, imò vitam ipsam sæpe impendere incertæ mercedi, quam non consequare nisi difficulter, qua casu excidas non sine gemitu aut etiam excludaris injustè, hæc est eorum hominum, qui se mundo manciparunt, misera fors & fatalis conditio. Contra operi non parcere, ut certò mercedem feras; servire Domino, apud quem haud malè sint collocata unquam, nec malè collocari possint officia meritaque ulla, hæc fuit in terris beata cœlitum illorum fors, quos hodiernâ die communi studio veneramus. Serviebant illi Domino fido in promissis, certamque mercedem spectabant. Hac spe subnixi, inquit Chrysostomus, nihil non  
A 3 pote.

<sup>2.</sup>  
Timot. 4.

Ibid.

<sup>2.</sup>  
Timot. 4.

poterant aut aggredi aut pati. *Patior*, agebat Paulus, unus ex illis, ac plenus heroico illo robore, quod ex hujus sumebat veritatis fide; *patior, sed rox confundot.* *Patior*, sed in perpeffionibus illis omnibus glorior, tantum abest, illæ ut mihi pudorem ullum incutiant. *Scio enim cui credidi, & certus sum quia potens est depositum meum servare in illum diem.* Quia videlicet novi illum cujus fidei depositum meum concredidi, ac pro certo habeo, posse illud ab eo servari ad eam usque diem, quæ die pro operibus quisque suis sumus omnes judicandi. Quid intelligebat Apostolus depositi nomine? illam videlicet meritum congeriem quam paraverat juvante DEO; hoc est, quæ gesserat, quæ passus erat DEI causâ, & spe cælestis gloriæ, qua sciebat exantlatos à se labores olim esse remunerandos. Hæc est propria loci hujus expositio. *Bonum certamen certavi, inquebat ille idem, cursum corsumavi, in reliquo reposita est mihi corona justitiæ quam reddet mihi in illa die justus judex.* Ita Christi Apostolus; atque haud aliter pro suo etiam jure loqui possit quivis Christianus; fatente præsertim eodem Apostolo & agnoscente, non sibi solum, sed & generatim omnibus DEI famulis, eandem hanc paratam esse justitiæ coronam. *Non solum autem mihi, sed & ijs qui diligunt adventum ejus*

ejus. Sic enim ratiocinari nos oportet, Auditores Christiani, nobis hæc verba privatim aptando; *scio cui credidi*, & gravissimo hoc fidei dogmate nixam esse oportet nostram omnem vivendi rationem. An sim unquam meriturus mercedem illam quam cultoribus suis DEUS destinavit, prorsus nescio; hoc scio, quæcunque DEI causâ aut patior aut ago, sacrum quoddam depositum esse, quod est penes DEUM, cujus est veluti præses ac sponsor; quod in ejus manibus imminui nullo pacto potest. *Scio cui credidi*; hoc est, mihi met ipse diffidens, DEO, cui servio, planè confido, *Et certus sum quia potens est*. Fides autem quam Christiana præstat Religio de divinis illis attributis, ac de DEO ipso, hoc nimirum illud est, quod me currentem incitat, & acuit ad virtutem. Hac eadem fide pietatem alebant & ardorem suum Beati illi supernæ Civitatis incolæ, quorum egregia virtus cæteris mortalibus stimulus fuit ad sanctitatem. De Domino cui serviebant, & de promissâ ab eo mercede, vivebant admodum securi. In eo spem illi suam non locabant solùm, verùm etiam sciebant, & certissimè sciebant, se, quandiu spem ita locatam haberent, eâ de jâci nusquam posse. *Scio cui credidi*. Longè discrepat isto sermone mundani hominis sermo de mundo & fallacibus ejus præmijs. Innixus



quippe conscientiae testimonio, eam saepe in sententiam, dum malis ingemit suis, miseramque deplorat sortem, potest loqui. Scio me mundi voluntati obsecutum in omnibus. Scio officia illi à me defuisse nulla; sed eorumne sit memor, eane sit unquam remuneraturus, nescio. Ne id quidem scio, an collata à me in eum officia grata illi fuerint & accepta. Quod spectat ad mundi praemia, sermonem ille idem instituere potest hunc in modum, nec nimium sibi praesidens. De me nihil non praestare possum; de ijs quorum est elargiri beneficia, non item. An bene sint in me affecti non habeo pro certo. Ne id quidem liquet, an de me judicent ex aequo & bono. Potest & hunc sermonem instituere, verbis, quae Paulus usus est, iisdem, sed sensu plane diverso. *Scio cui credidi.* Satis superque notus mihi est mundus ille, cuius amicitiae miserè me devovi, cui sum hucusque obstinatè confisus. At enim vel ob id ipsum quod longissimam apud illum servitutem toleravi, nihil adhuc certi habeo; propria enim experientia didici, quamquam invitus, nec potuisse me, nec debuisse in mundi, qualis est, promissis, spem ullam firmam collocare. Nihil autem habere certi ad quod collimes, & in quo spem constituas tuam, hoc enim verò mundanum hominem angit,

git,

git, hoc illum excruciat, & si modò ipsius ambitio non prorsus hebescit, est ingentis supplicij loco. En primum discrimen quod cælestes inter & perituras mercedes intercedit, & notatum à me oportuit. Sed rem paulò diligentius excutiamus, singula persequendo; habet enim minuta hæc morum descriptio unde infinitam Numinis misericordiam veneremur, & ad vitã accendamus sanctiorẽ.

Sunt inter profanos mundi amatores, virtutes quædam steriles & infructuosæ, quibus sua videlicet præmia non deferuntur. Quid ita? quoniam, inquit Chrysostomus, sunt virtutes obscuræ, hominibus incognitæ. Sunt virtutes quæ si non obscuræ hominibus tamen gratæ non sunt, & acceptæ alicujus apud homines pretij, quas suspiciunt illi quidem, at non remunerant, quoniam istud non est in eorum potestate situm. Quæ tria satis ostendunt, quàm incerta quæ ab hominibus, quàm certa sint præmia quæ à DEO persolvuntur. Animum advertite, Auditores, & videte ne quid effluat vobis è tam utili morum picturâ.

Dixi virtutes quasdam esse hominibus incognitas. Et verò vel ob hanc unam causam, quot in mundo virtutes perditæ? quot latentes in occulto? quot oblivioni datæ? quot temporis injuriã deletæ? quot clandestinis quibusdam molitionibus extinctæ. Quot numero & multitudine obruta?

rutæ? infinitus sim, ista si fufius ac figilatim persequi velim. Nihil tale à supremo Numine metuendum. Cujuscunque tandem naturæ sint merita quæ colliguntur in ejus famulatu, hæc novit omnia. Alia ab alijs distinguit ac fecernit. Hæc in cælesti appendit trutinâ. Hæc semper in memoriâ, semper ante oculos habet. Nihil fugit divinæ mentis aciem. Obscura perspicit peræque ac splendida merita. Interioribus & magis abditas virtutes non secus ac celebratas omnium sermone. Quot cælo jam ascripti, quorum sanctimonia quamvis consummata, semper latuit, nunquam fulsit in terris. Hoc humilibus solatio erit.

Ut DEUS, atque ad eum cordis humani scrutator, meritorum intima quæque, abditos mentis recessus pervadit ac permeat. Merita illa oculis mortalibus impervia, nota sunt ipsi penitusque perspecta. Inde est quod non modò facta & actiones nostras omnes, sed & voluntatem ac desideria ipsa remunerat. Non ea solùm quæ ipsius causâ aut gerimus, aut patimur, aut abdicamus, sed & ea etiam quæ ejusdem causâ aut gerere, aut pati, aut abdicare cupiamus, vel ob id unum quod si qua foret bonorum possessio, parati simus, DEI causâ, sponte illis decedere. Sic, quem admodum Propheta loquitur, etiam cordis

Ps. 9.

pra-

*preparationem audit Deus, atque adeo muneratur. Sensus est, satis hoc esse, Deo ut placeas, placere illi velle. Satis hoc esse, bonis ut te cumulet suis, semel illi placuisse. Quot caelo jam recepti, in quibus nihil fuit quod Deo offerrent praeter voluntatem pronam ad bonum? hoc infirmis solatio erit,*

Quoniam Deus est, nec praeterit res ulla infinitam ejus mentem, actiones nostrae etiam vilissimae, si modo fiant illius causa, sunt apud ipsum in pretio. Frigidam cyathus sitiienti datus Christi causa, singularem feret mercedem, quam & praestat Christus ipse in Evangelio. Ara duo minuta paupere manu in ararium missa sanctius, ejusdem praconio nobilitantur, non secus ac pretiosa munera in Templo solita offerri. Hoc pauperibus solatio erit.

Quoniam est summè justus, pro quovis meriti ac sanctitatis parto gradu, felicitatis & gloriae nobis gradum destinat. Atque ex hac graduum proportione & mensura, admirabilis ille exurgit caelestium Hierarchiarum ordo. Inter homines summa virtus non semper obtinet summum locum. Mediocritas, pravo aestimantium judicio, saepe praevalet vincitque. Meritis sua semper merces comes est in caelo. Unum ex alio metitur ac dispensat summus rerum arbiter Deus, Deus, inquam

quam

quam, cuius mens nec falli possit, nec occupari falsâ opinione, nec æstimare quicquam nisi sit meritò & ex sese æstimandum; puta pietatem ac bona opera. Hoc iis solatio erit qui fuci & simulationis expertes, Christiani muneris numeros omnes obire student.

Apud yefanos mundi cultores virtus est nulla, quam rerum edax tempus non deleat. Quidquid id est quod agimus DEI causâ statim exaratur *in vita libro*, idque literis quas nulla atas unquam oblitteret, Collata in se beneficia solent homines dare oblivioni, & sæpe voluntariæ. Contra fit à DEO. Opera nostra bona testatur ipse munita quasi sigillo quodam esse in misericordix suæ thesauris. *Nonne hæc condita sunt apud me, & signata in thesauris meis?* idem disertè significat, sacrificia nostra sibi semper ante oculos observari. *Holococausta tua in conspectu meo sunt semper.* Precationes & elemosynas nostras in aulam ferri cælestem, easque habere semper in memoriâ. *Orationes & elemosyna tue ascendunt in memoriam in conspectu DEI.* Earum meminisse honori quodammodo ducit, nec eas magis oblivisci potest, quam se Deum nostrum, quam nos ab ipso conditos esse. Credimus hæc Auditores? si non credimus, Dominum cui famulamur, ignoramus. Si credimus, cur ad eò tepidi: Cur  
in

Deut. 32.

Pf. 49.

Act. 10.

In divinâ ipsius lege observandâ adedò inertes sumus, & ignavi?

Adde ut Justorum beata fors plenius cognoscatur, quod notavi velut alterum mundanæ calamitatis fontem, unde & incerta redditur terrena merces, adde, inquam, virtutes, quæ cognitæ quidem, at non sunt gratæ & acceptæ. Quid apud homines magis vulgare? quot virtutes infortunatæ, rejectæ, & ut ita loquar, reprobatæ, virtutes, quæ, vel ab alienatione voluntatum, vel cupiditate aliò trahente invidiam, sibi & odium conflant, ne dum benevolentiam & amorem conciliant. Huic malo non sunt obnoxij, qui meritis apud Deum parandis incumbunt. Ut peccatum DEO exosum esse necesse est, nec potest non reprobate eo infectos, ita idem non amare non potest bonorum operum merita, iisque ornatos suâ mercede & gloriâ donare. Sunt variæ inter electos sanctitatis formæ, sed earum nulla est, quæ, ut ait Chrysostomus, DEO non sapiat, in qua non se amet, quia nulla est quæ à DEO omnis sanctitatis fonte non profluxerit. Quia nulla, quæ & DEI opus eadem & donum non sit. Apud homines mundanos multi officijs & honoribus excluduntur vel, eo nomine quòd cæteris longè, aut etiam longius antecunt. Aliter evenit apud DEUM, Quo te plura merita exornant,

ornant,

ornant, eò magis ipsius amorem participas Dei autem amorem, qui beatos, qui prædestinatos, qui sanctos efficit, participare, est pactâ mercede jam frui.

Denique quantumvis æqui homines sint; & accepti beneficii memores, amplius dico; quantumvis liberales sint ac munifici; virtutes quasdam non remunerant, quia non est in iis istuc situm; virtutes, inquam, quas agnoscunt illi quidem, & admirantur, sed quarum vel excellentia vel numerus, cùm numerum superet beneficiorum quæ in eorum sunt potestate onerosæ, incommodæ fiunt atque etiam importunæ. Quàm melior est apud te, Deus optime, humana conditio! non est quod nobis ab ejusmodi periculo metuamus. Ut infinita est Dei magnificentia, quoniam ab ipsius nequit omnipotentiâ se jungi quantumvis crescant merita nostra; exhauriri illa nunquam potest. Quo plura merita sunt, inquit Chrysostomus, eò gratiæ & gloriæ, quibus nos cumulet, thesauri plures suppeditant. Quò plus nobis debet, (sensu Catholico & orthodoxo loquimur) quò plus solvit, eò magis est solvendo. *Dives in omnes qui invocant illum.* Sed longè ditior, inquit Bernardus, in eos omnes qui mandatis ejus sedulò obtemperant. Ut nunquam odiosæ illi sunt & molestæ preces nostræ; ita merita quæ  
illius

Rom. 10.

illius sunt dona, nunquam ipsum gravant. De DEO igitur ejus quæ promissis securos nos esse oportet, & , cum ipsi, spe cœlestis gloriæ famulamur, tametsi peccatis obnoxij, possumus non sine magno lætitiæ sensu, usurpare illud Apostoli, *spes autem non confundit.* Fallax est spes alia quævis, hæc me nunquam faller. Eò quoties res meæ adductæ sunt, ut pœniteret fiduciam & spem omnem in hominibus defixisse? desertum fuisse me à DEO, non possum, nisi per calumniam, quæri. Et, si ingrato id veniat in mentem, non justitia ipsius solùm, sed & misericordia ipsa pro eo contra me testimonium dicat. De DEO certum mihi est. Dogma venerandum! unde hæc tam pia Regius vates colligebat, quæ quotidie præsertim in Aulâ, Christianum quemque meditari oportet. *Bonum est confidere in Domino, quàm confidere in homine.* Longè satius est fiduciam in Domino suam quàm in gratiâ & favore ullo principum collocare. Hoc Regis effatum est, & is, apud quem verba facio, eâ est adversus DEum Religione, facilè ut sit tam divino testimonio subscripturus. De DEO certum mihi est. Quàm plena solatii vox! quàm sola efficax habet ad sanctiorem vitam illicium! spes mea, quæ DEum respicit, nunquam me faller. Possum equidem eâ spe abuti, dum nimis confido.

Rom. 5.

Ps. 117.

fido.



fido. Potest socordiâ meâ hæc spes cadere ad irritum. At quod ad Deum attinet; est longè certissima. Memet ipse Deo præstare si possum, nihil non ab eo, pro meo jure; fas est sperare.

Quæ cum ita sint, Christiani Auditores; sumus ne ulla excusatione digni? quid dico? nonne DEO ipso planè simus indigni; si parcè ac restrictè cum eo agimus? si nobis indulgemus plus æquo; si eum non colimus; ut par est Deum coli; procul absit à me, vobis ut vitio vertam; imò fatis laudare & acuerè non possum ardorem illum quem præferri in aucupandâ invictissimi Regis nostri gratiâ. Unum optem, ut officia, quæ illi certatim exhibetis, sanctiora sint & Christi præceptionibus digniora. In ejus utique manu posita est fortuna vestra omnis, & terrenæ sortis conditio. Commoda vestra privata cum officio conjuncta, per me licet, vos illi devinciant. Divina in eo species & imago relucet. Secundùm Deum collocari melius nequit spes vestra, quam in Regis ipsius benignitate. At, si tantopere inhiatis terrestribus præmiis, quæ rot de causis possunt vobis præripî, quî tandem supremæ illius mercedis desponsæ vobis ac destinatæ à DEO, tam diuturnam, tam obstinatam oblivionem sustinetis? ecquid estis Judici DEO responsuri, cum tam odiosam,

osam, tam monstri similem oblivionem exprobrabit? sic vita tamen apud vos traducitur. Atque huic malo si non ingemiscitis, quidni ego terribiles illas Jeremiae minas intentem? *maledictus qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum.* Jerem. 17. Ah! male sit ei, qui in hominis clientela qui in carneo brachio haeret innixus, Sed longe pejus sit ei, qui cum fiduciam suam omnem in homine reposuerit mortali, à se impetrare ipse non valet, eam ut reponat in prapotentem DEO. Istuc facilius intelligetis ex altera caelestis mercedis proprietate, quae non solum certa est atque indubitata, sed & plena ac copiosa. *Ecce merces vestra copiosa est.*

**M**ENTEM ut meam vobis statim ex- PARS II.  
plicem, Christiani Auditores, mercedem copiosam appello, quae aut superat, aut aequat certè, officia quibus eam emeriti sumus, vel quibus studuimus emereri. Hæc prima est hujus rei notio, quam affert Hieronymus, beatis illis mentibus caelo jam assertis illud accommodans quod Justis Christus servator, ad eorum fevorem excitandum, promittit; *mensuram bonam & confertam & coagitatam, & superfluentem dabunt in sinum vestrum.* Luc. 6. Et verò in sanctis ipsis, aut potius in beatissimo ipsorum statu hæc Christi promissio ad literam

R. P. Bourd. Adv.      B      teram

teram impletur. Sed re sumptâ in sensu magis morali, atque adeò aptiore ad id de quo agimus, apertius exponendum, mercedem appello plenam & copiosam, quæ per se humani pectoris vacuitatem, aut potius vasta desideria explere potest. Mercedem, quæ hominem ita beatum reddat ab omni parte, ut in ea tandem conquiescat. Ita Augustinus intelligit in suâ Evangelicarum Beatitudinum expositione. Soli autem Christo liceat, utroque illo sensu nobis dicere, *ecce merces vestra copiosa est*, quamobrem? quia solus Christus mercedem solverit, quæ geminam hanc, quam dixi, proprietatem habeat. Aut, si vultis, quia hæc una cœlitum merces, spectata, ut hæc duo habet adjuncta sibi, copiosa & plena merces vocari meritò potest. Etenim an non constat (primam è duabus proprietatem aggredior, & omisâ aliâ quavis probatione, vos ipsos, Auditores, testes appello; adeste animis & vosmetipsos excutite & explore) an non, inquam, constat, ei qui se mundo semel addixerit, valde laborandum valde sudandum esse, ut pertenuè lucrum faciat! contrà verò labori levissimo qui DEO impenditur, longè maximam mercedem respondere. Collationem hanc ne sinamus abire sine fructu. Jucundiores profectò si eâ uti volumus, & longè cariorem reddet

dēt religionem quam profiteamur. Quid non fit quotidie ut beneficia impetrentur, quæ quàm plurimò vendere homines solent? beneficia ardenter concupita, & expectata impatienter, sed quæ vix impetrata sunt, cùm videntur pretio multo majore, quàm æquum erat, constitisse. Quas difficultates plerique non devorant, quot labores non subeunt in quibus oportunitates & commoda sibi fingebant haud parva, sed quæ simul adepta sunt, sordere incipiunt illis, mox satietatem afferunt atque fastidium? quam aleam iidem non adeunt etiam vitæ, gloriam ut captent, quæ aliud nihil est quàm inane simulachrum, cujus vanitas, cùm primi ejus fructus decerpuntur, apparet? quo studio, qua contentione quæritur principum virorum, sæpe sterilis favor, non sine quietis aut etiam libertatis Jactura? quot Christianis meritò dicatur, quod Israëlitis olim Deus, significans quorsum evasura tandem esset ipsorum infidelitas. *Seminastis multum & intulistis parum.* Diu multumque sudastis. Nervos omnes ingenii & industriæ contendistis: ad infima vos quæque dimisistis; atque hæc omnia excepit vana ac misera fors, quæ vestræ non respondit expectationi, longèque infra spes vestras amplissimas est visa. Quid ita? quoniam mundo servientes semina

Agg. 1.

mandastis infelici solo, unde alias, quam  
 quas proferre potest, hoc est, modicas  
 fruges, expectare non debuistis. *Semina-*  
*stis multum & intulistis parum.* Argumen-  
 tum hoc si persequi velim fusius, integrâ  
 opus sit concione, quæ apud vos plus for-  
 tasse, quam oportet; fidei nanciscatur;  
 nullo alio fructu quam ut suppetat unde  
 querelas illas vestras colorare liceat; &  
 convitia in mundum, quamvis injustè;  
 toties à vobis jactata; excusare. Redeo  
 ad institutam computationem:

Rom. 8.

Matth. 5.

Longè diversa fuit Cœlitum fors. Scio  
 in Dei famulatu non defuisse illis multa  
 patienda: imò diffiteri non possum, vitam  
 eos austeram; rigidam; voluntariis crucia-  
 tibus exercitam traxisse. Verùm inter tot  
 vitæ acerbitates & cruciatus, hoc habebant  
 præ cæteris, quòd possent & ipsi prorum-  
 pere in hæc Pauli verba, *non sunt condignæ*  
*passiones hujus temporis ad futuram gloriam,*  
*quæ revelabitur in nobis.* Sic est; multa pa-  
 timur; sed præter quàm quòd patiamur *prop-*  
*ter justitiam*, quòd mercedis ac præmii lo-  
 co esse jam possit; præter quàm quòd pati-  
 mur Dei causâ, quod unum anticipata  
 quædam beatitas videatur; nihil habent  
 perpeffiones illæ, quod cum cælesti glo-  
 riâ quæ nos manet, venire in contentio-  
 nem queat; & malorum nostrorum sub-  
 sidium ac lenimen est ingens, quòd mi-  
 nima

nimia hujus gloriae pars molestias & labores omnes in virtutis semita subeundos affatim & largo cum fanore pensabit. In eo potissimum sita fuit Sanctorum felicitas. Ibant, iniquiunt Sacrae Litterae, & salutari dolore puncti, uberes lacrimas, pretiosa totidem meritorum semina, in terram profundebant. *Euntes ibant & flebant mittentes semina sua.* Hac se tamen cogitatione consolabantur, quod brevi reversuri essent ovantes, gaudio perfusi, & copiosa, quam ipsi messuissent, segete onusti; hoc est, ingenti gloriae quae mala levitia, Dei causa, perpeffis haud leve praemium futura esset. *Venientes autem venient cum exultatione portantes manipulos suos. Animas suas possidebant illi in patientia sua,* hac spe subnixi, quod brevi futurissimum illud inaudituri essent, *quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam* Quoniam in minimis fidelem te praestitisti, magni tui causa praestabo. Quo beatus sis opibus non parcam. *Intra in gaudium Domini tui.* Quoniam caelestis gloria major est quam ut eam capiant angustiae pectoris tui, in eam ingredi. Tale quippe est in se mysterium quod hodierna die celebramus, Auditores Christiani; atque hoc ipsum est, quod Coelitem conspectus, eorumque gloria tacite nobis innuit. Deo famulor non fidei solum in promissis, Ps. 125.  
Ibid.  
Luc. 21.  
Matth. 25.  
Matth. Ibid.

sed & in præmiis suis magnifico ; qui bene facta remunerat ut Deum decet , qui non expectato aternæ , quam spondet , felicitatis tempore , centuplum eorum quæ fiunt ipsius causâ , jam tribuit , cœlesti dulcedine , qua mortale pectus inundat , actiones omnes condiente. Atque hinc alteram copiosæ mercedis notionem duco. Dixi enim , Augustinum sequutus , mercedem illam esse , quæ ad explenda hominis desideria , sola sufficit ex sese. Addidi , proprietatem hanc non convenire , nec convenire posse , nisi in cælestem mercedem. An hoc indiget probatione ? fuitne unquam res ulla efficacior ad homines vel ingratis , ut ita loquar , in salutis semitam inducendos ? Sunt , fateor , queis mundus , mundo ipso iudice , stipendia satis ampla dependisse videatur. Quin & reperias quorum officia ac promerita præmiis acceptis longè multò sint inferiora. Sed enim quotus est quisque sorte qui suâ contentus vivat ? vidistin , aliquem ? videstne ? ullumne unquam visurum te speras ? quòd si non sunt suis rebus contenti , quæ sua illa , ut quidem videntur , præmia virtutum ? divitiis & honoribus affluunt. Crederes mundum suas omnes opes exhausisse , nihil ut iis deesset ad felicitatem. Sit ita sane. At eorundem cupiditati nihilne desit ? nihilne est amplius in votis ? suntne sibi ipsis beati ? in illa tam florente  
for-

fortunâ , in speciosa illa & adumbrata bea-  
ritate , adesse reipsa quasita illis felici-  
tas ? nonne, inquit Chrysoſtomus , in ejus-  
modi conditione rarius est , imò fieri mi-  
nus potest eam ut nanciscare ? nonne  
summâs honoribus summâs agritudines fi-  
nitimâ sunt , atque etiam conjunctâ ? quis  
eorum numerum ineat qui eò sunt dun-  
taxat evecti , calamitosiores ut essent , &  
suam magis sentirent calamitatem ; nulli  
tamen rei mundus pepercerat , quò eorum  
expleret ambitionem , & beneficijs suis cu-  
mularet. Atenim idem suis , ut solet , be-  
nificijs interseruerat occulta quædam ama-  
roris semina , ex quibus acerbos illos fructus  
tandem existere necesse fuit. Opes & di-  
vitiâs in eos congerendo , dederat mundus  
quod erat suam. Ipsorum verò cupidita-  
tem ut exsaturaret , pacatum ac tranquil-  
lum animum redderet , positum utique in eo  
non erat. Quæ duo cum abessent , non  
authoritas & amplitudo , non opes immen-  
sâ acerbiter ac molestiam ab eorum  
vitâ prohibuerunt. Quantumvis felices vi-  
derentur , quàm multa deerant ad felicitate-  
m ? dicet quispiam , debuisse sibi unis  
suam illam infelicitatem imputare ; infe-  
lices siquidem tantùm erant , quod insa-  
tiabili laborarent cupiditate. Sed cur , in-  
quies ego , tot fortunæ donis cumulati ,  
adhuc insatiabiles erant , nisi quia , ut addit



Chrysoſtomus, perſpecta, certa, aterna veritas eſt, peritura mundi bona, quantumlibet ampla & copioſa fingantur, humanum pectus explere nunquam poſſe.

Ut ut eſt, cæleſtis mercedis excellentiam ac perfectionem hinc colligo. Eſt enim & aliud Fidei Chriſtianæ dogma, hac unâ mercede pectoris noſtri capacitatem, imò immenſitatem implendam eſſe. Eâ fatiandam cupiditatis noſtræ ſitim; eam fore conſummata beatitudinis loco; cui nihil addi poterit, & erit rerum omnium inſtar. Denique eâ mercede perceptâ, quantumcunque inſatiabili cupiditate laboremus, noſ fore contentos. *Satiabor,* ait *Psalmes Regius cùm apparuerit gloria tua.* Quasi dicat; ad id uſque tempus, quæ mihi cumque bona impertierit mundus, continua me ſames urgebit ac ſitis. Ad id uſque tempus fortunæ præſentis pertæſus, alienæ ſemper inuidebo. Ad id uſque tempus vota votis neſtens, cæleſtiûmque bonorum inanis, anxia, irrequieta ſemper mens erit. At ubi fuero gloriæ tuæ particeps factus, tunc videlicet, expletâ pectoris inanitate, incipiam eſſe in tranquillo. Non jam experiat ardentem illam cupiditatis ſitim qua urebar; non rabidam illam arcana ambitionis ſamem qua conficiebar; finem invenient vota ac deſideria mea, quoniam in gloriæ tuæ poſſeſſione  
le-

Pj. 16.

plenam felicitatem, plenam requiem, plenum gaudium nanciscar; quoniam aderit unâ cum illa, secretis malis omnibus, cumulata bonorum omnium complexio. *Satiabor cum apparuerit gloria tua.* Ita Psalmographus. An per exaggerationem, aut raptus extra sese? nequaquam. Expromebat is subitios ac primos animi sensus, adeoque mirum videre non debet, si tantæ rei fide concussus, voce illâ utitur tam significante, *satiabor*. Sciebat, paratam Electis gloriam ad quam nitebatur, aliud nihil esse, quam Deum ipsum. Fides enim & hoc etiam docet, cessurum nobis eum esse in mercedem. *Ego merces tua magna nimis.* Ego, inquit DEUS Abrahamum alloquens, ego, inquam, qui & Domini & herus sum tuus, merces ero idem & beatitas tua. Aliâ in re ullâ præter quam in me, sita hæc esse non poterat; tibi que sine me gloria mea omnis non sit satis. Beatus ut fores tibi ego ipse debebat. Quapropter haud aliam, præter me ipsum, mercedem tibi polliceor. Habebis me ipsum. *Ego merces tua.* Porro facile intelligatur qui possit DEI possessio id præstare quod hoc verbo *satiabor*, conatus est exprimere Propheta. Est enim incomprehensibilis hujus beatitudinis, qua Cœlites fruuntur, mysterium. DEUM possidebunt. DEO pleni erunt. *Inebriabuntur ab ubertate domus tua.* Bibent illi largis haustibus,

Ps. 16.

Gen. 15.

Ps. 35.

stibus, DEUS optime, de inexhausto caelestium deliciarum torrente, quo eorum pectus inundabit. *Torrente voluptatis tuae potabis eos.* Quid ita? causam affert Prophetæ quæ planè convincit. *Quoniam apud te est fons vitae.*

*Ibid.*

En, inquam, Auditores Christiani, quæ & qualis futura est merces vestra. En quod credimus inter æramnas ac miseras quibus obnoxia est vita hæc nostra mortalis. En quod credimus; en quod futurum olim speramus. Verumenim verò quoniam sumus in carne penitus demersi, satis istuc fortasse non percipimus. Fortasse & vos ipsi, Auditores, præsentis aliquo egetis effectu qui in oculos cadat, qui fidem sustentet ac roboret vestram. Sanè quidem, ut Evangelicum præconem decet, eâ in re vestrae me lubet accommodare imbecilitati: eorum omnium quæ fides tradit de caelesti mercede, signum, quod in oculos cadat, postulatis, signum ejusmodi dabo. Nimirum quæcunque eâ super re dixi, non solum sunt perficienda olim, sed & jam in hominibus justis aliquo pacto perficiuntur. *Merces vestra copiosa.* Res planius & apertius explicanda. Beatos in cælo DEI possessione plenè esse satiandos, argumento est & quidem aperto, quod homines videre est, qui rebus humanis, DEI causâ valere iustis, in partem  
nume-

numerant felicitatis, cum unum possidere  
ei uni adhaerere. Atque ut Caestes mis-  
sos faciam, nonne sunt qui in hoc etiam  
fragili, & caduco corpore, vitæ illius im-  
mortalis gaudia subinde præcipiunt, &  
quodammodo prælibant? *Sanctis qui in terrâ* *Pf. 115.*  
*sunt ejus.* Fateor admodum paucos illum  
attingere perfectionis apicem. Sunt tamen  
qui attingant; & noti fortasse vobis ex illis  
sunt nonnulli, egregii mundanæ vanitatis  
contemptores, qui creatis omnibus, Deo  
ut placerent, generosè abjectis, quia Deum  
habent, habere se putant omnia. Quibus  
cùm satis sit Deus, Davidicum illud meritò  
usurpent; *quid mihi est in celo, & à te quid* *Pf. 72.*  
*volui super terram?* imò qui cum eodem  
Prophetà non satianos se aliquando, sed  
jam satiatos prædicent, vel anticipato, quo  
in hac vitâ beantur, cælestis dulcedinis gu-  
stu. Nihil affingo, Auditores; suppetunt  
nobis homines id genus, quos oculis nostris  
vel ad exemplum Deus objicit, vel ad pudorem.  
Fervidos illos dico Christi imitatores  
quorum virtutes, frustra reluctante sæculi  
licentia, tam salutarem quaquaversum odo-  
rem afflant. *Sanctis qui in terrâ sunt.* In-  
ter cæcos mundi amatores ne unum qui-  
dem reperias, cui mundus sit satis. Dei  
famulos, quibus sit satis Deus, nemo non  
videt. An alia re est opus ad excitandum  
torporem nostrum? dives suis opibus  
contentus, pro miraculo est. Pauperes  
Evan-

Evangelici, suâ paupertate contenti, vulgare. Ambitiosum hominem non videmus suis voluptatibus contentum; videmus, non mortuos solùm, verùm etiam mundo crucifixos homines, ansteriore vitâ, arumnisque, quibus permittente Deo, premuntur, contentos. Uno verbo cuncta ut absolvam, Evangelicas illas beatitudines in speciem tam paradoxas, tam incredibiles, in apertam veritatis lucem proferri, comprobari re ipsa ac factis videmus. Homines dico Dei causâ, eique placendi studio, beatos quia patiuntur, beatos quia lugent, beatos quia in rerum omnium inopiâ atque egestate versantur. Beatos, inquam, vel ob id unum quòd Deo uno fruuntur, dum falsa inter gaudia, inter prosperitates secundasque res, inconsultis mundi amatoribus beatis esse non licet. Tam apertæ veritati quid est quod opponatur?

Deum habere hæreditatis ac mercedis loco, hæc illorum est hominum, qui cum eo agunt sincerè, qui eum unum spectant, beata fors atque conditio. Dicamne, Auditores, &, an per vos licebit eâ in re testimonio mihi memet ipsum esse; equidem istuc, quæ singularis est divini Numinis benignitas, sum expertus haud semel, quantumvis ob innumera peccata, tali beneficio planè essem indig-

mus

hus. Quoties contigit, Deus optime, ut  
 cælestes illas delicias, quarum fons es ac  
 principium; largè & sumâ cum voluptate  
 gustarem! quoties divino tuo plenus Numi-  
 ne; cætera omnia contempsi; fluxa & ca-  
 duca mundi præmia pro nihilo habui!  
 vanas voluptatum illecebras amovebas è  
 corde; & ne earum desiderio teneretur, *August.*  
*in-Confess.*  
*trabas pro eis.* Atque ex eo tempore ha- *9. c. 1.*  
 rum voluptatum longè cæpit esse priva-  
 tio jucundior, quàm futura fuisset; aut esse  
 unquam potuisset jucunda possessio. Quod  
 si in hoc exilii loco; ubi te cernere non  
 licet nisi obscuro fidei velo obductum;  
 jam pectus implet; quid fiet in cælesti il-  
 lâ patriâ; *ubi facie ad faciem videre te fas*  
*erit. Quid erit in patriâ, si tanta est copia de-*  
*lectationis in viâ?* Si pro abdicato mundo, *Idem*  
*Ibid.*  
 tui causâ; usque adeo ditescimus ex pau-  
 pertatis tui censu; quid erit, & quid spe-  
 rare nos oportet ex infinitâ, divitiarum  
 tuarum penu? *qualem me facturum es de*  
*divitiis tuis, quem divitem jam facis de pau-*  
*pertate tua?* Si tanti est multa perpeti tuâ *idem.*  
*Ibid.*  
 causâ, quid erit tecum in cælo regnare?  
*Et quid ero tuæ participatione gloria, cujus*  
*sum jam opprobrio gloriosus?* cælestis mer-  
 ces, certa æque ac copiosa est; hoc osten-  
 dimus. Addo æternam eam fore. *Ecce*  
*merces vestra copiosa est in cælis.*

CER-

P A R S  
III.

R. Cor. 9.

Ibid.

Ibid.

CERTARE Atletarum more, & eorundem exemplo, apertum salutis stadium decurrere, & ita decurrere, ut pramium feras, hoc enim verò illud est ad quod, auctore Paulo, sumus à Deo vocati & Sanctis semper omnibus in more & studio fuit. *Sic currite ut comprehendatis.* Atletæ autem, inquit Apostolus, quò liberiores sint in cursu, & in pugna expeditiores, nudant se rebus omnibus, docentque, nobis, uti Christianis, terrena omnia esse abjicienda. *Omnis autem qui in agone contendit ab omnibus se abstinet.* Porro illos inter & nos hoc interest, quòd illi, inquit Apostolus, ita se gerunt, severasque disciplinæ suæ leges tantum observant, ut corruptibilem auferant coronam. Discrimen utique admodum grave, quòdque nos, si eorum non sequimur exempla, pudore meritò suffundat. *Et illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant, nos autem incorruptam.* Hæc tertia est & postrema causa, quæ sanctis olim animos non solum erigebat & inflamabat ad fortia quæque aggredienda, sed & avellebat à terrenarum rerum studio. Illa nimirum nunquam deflorescens, nunquam marcescens corona, destinata sibi à supremo Numine, cum fluxis & caducis mundi præmiis collata.

Et

Et vero ne ab instituta discedamus  
comparatione, quam Paulus adhibet tam  
opportune, res humanæ fragiles sunt,  
atque adeò non interitura solum aliquan-  
do, verum etiam intereunt quotidie, &  
ex oculis nostris paulatim evanescent.  
Quot vidimus repente accisas? quot mag-  
narum domuum; quæ fuerant ejusmodi  
præmijs substructæ, reliquæ tristes &  
sparsa miserè rudera spectantur? Quoties  
vobis ipsis, ex quo mundi scenam, ut vo-  
cant, intuemini, licuit exclamare cum  
Propheta. *Vidi hunc hominem super exalta- Pj. 36.*  
*tum & elevatum sicut cedros libani, transivi*  
*& ecce non erat.* Quæsi vi cum, & alius  
quispiam sedem ejus occupaverat. *Quæsi vi*  
*& non est inventus locus ejus.* Quot specta- *ibid.*  
cula id genus in oculos nostros in cur-  
runt? ex ijs, quorum domus fundata vel  
maximè, & stabilita nobis videtur, & sunt  
*seculi hujus Electi*, quis meliorem sibi for- *August.*  
tem promittat & perenniorem prosperi-  
tatem? Et, quis scit, an, qui hodie inter  
homines fastigium tenet, ex summo illo  
honoris ac felicitatis gradu non mox sit  
dejiciendus, suoque probaturus casu, fir-  
mum esse nihil & stabile in terris, quod  
suis amatoribus mundus impertiat. Igitur  
haud expectato cujusque interitu, quò re-  
cidant necesse est humana omnia, quot  
adversis casibus obnoxia sunt hæc, quæ  
dixi-



diximus mundi præmia ? hoc verò unum ,  
Auditores Christiani , satis sit ad animos  
vestros vel invitè avocandos ab illorum  
amore , & , siquid fidei superat in vobis ,  
cælestis mercedis desiderio inflammandos.  
Terrestrium fortunarum instabilitas , la-  
bores in ijs servandis subeundi , periculum  
& metus ne amittas , mæstitia postquam  
amiseris , & desperatio recuperandi , inevita-  
bilis rerum conversio , ac perturbatio , hæc ,  
inquam , omnia mundano homini non docu-  
mento solùm esse possint , verùm etiã ar-  
gumento satis magno , animum ad solidiora  
ac præstantiora bona esse erigendum.

Et verò si sæpe animo isthæc homines  
versent , admonitione non egeant ullâ ,  
aut etiam DEI verbo ad depellendum pe-  
stiferum illud quo exeduntur , ambi-  
tionis virus. Deprehenso errore proprio ,  
perspectâque insanâ honorum libidine ,  
multò severius sese coarguant ipsi , quàm  
à me ullâ unquam oratione reprehendi  
possint. Si quos scimus fuisse tertenarum  
mercedum avidiores , potuissent ventura  
mala prænoscere , & , quàm brevis ævi  
futura , esset hujusmodi fortuna , cujus  
architecti sibi videbantur ; si earum ter-  
minum & finem notare quis certò po-  
tuisset his verbis ; non fruere his om-  
nibus , nisi paucis admodum , qui re-  
stant vitæ annis , nunquam tam vehe-  
men-

menti, tamque periculosâ ambitione laborassent. Plus aliquid dico, nunquam animum induxissent, tot tantosque labores subire, cum tam levi operæ pretio. Eorum cæcitatem deploremus, & alieno admoniti periculo, pedem, dum licet, referamus. Ambitionis mancipia sunt effecti, quoniam serio nunquam attende-  
runt, quàm angusti limites essent ejusmodi fortunis præscripti. Terrenas mercedes secuti sunt tam cupidè, quoniam meminisse noluerunt, quàm citò illæ intercidant; quoniam conati sunt istuc oblivisci; quoniam ne subiret animum tam salubris cogitatio, ad assiduos conscientia clamores obsurdierunt. Harum si finem, mercedem & exitum semper attendissent, iisdem haud magnopere dediti, usi essent, ex Pauli præscripto, *tanquam non utentes*: quia eorum mentem semper hæc percussisset cogitatio transire mundum, cum ipso & præmia ejus cuncta, *Mundus transit & concupiscentia ejus.* 1. Joa. 2.

Una Justorum merces marem nescit ac situm; quoniam *illi in perpetuum vivunt, & apud Dominum est merces eorum.* Una hæc merces mutationis est, varietatis, & imminutionis experts. Quoniam nil est aliud, Christo authore, quàm visio, amor, & possessio DEI. Hunc autem constat æternum ab ijs videndum in cælo,  
R. P. Bourd. Adv. C ater-

Officium  
Divin.  
Antip. 3.  
Noct. 3.  
plur.  
Marty.  
Sap. 5.

æternum amandum, æternum esse possi-  
dendum. Ut reprobatorum supplicium erit,  
DEO æternum carere, æternam DEI sentire  
jacturam, ita Electorum felicitas erit, DEI  
possessione excidere non posse; à DEO  
sejungi non posse; cum DEO in omnem  
æternitatem conjunctos esse. *Ecce merces  
Sanctorum* (Atque hoc Ecclesia ipsa ca-  
nere solet) *Ecce merces Sanctorum copio-  
sa est apud DEUM.* Ecce Merces eorum  
qui se DEO totos dedunt; qui mandatis  
ejus obtemperant omnibus. *In perpetuum  
vivent.* Paratum illis Regnum est, sed  
Regnum æternum, in quo nec successio,  
nec ulla rerum commutatio pertimescen-  
da. Imperium illos manet, cum privile-  
gium proprium ac peculiare est, perpetui-  
tas. Regnabunt, at eorum Regnum,  
quemadmodum & DEI ipsius, *seculorum  
omnium* Regnum erit. Potestas æterna.  
*Ecce merces Sanctorum.* Ecce eorum mer-  
ces, qui nihil non, DEI causâ, perpetuan-  
tur; qui se ipsi, DEI causâ, sponte cru-  
ciant. Gaudio cumulabuntur, at gaudio  
sempiterno. Gaudio, cui intercedet ag-  
ritudo nulla; quod tam diuturnum erit,  
quàm DEUS ipse; quod nec tollet ab ijs  
quisquam, nec tollere unquam possit. Æ-  
terna felicitas. *Ecce merces Sanctorum.* Ec-  
ce merces humilium, qui dum semetipsos  
abnegant, demissione suâ magni fiunt  
apud

apud Deum. Gloriâ circumfluent ; sed quam nulla res aut imminuat unquam , aut inobscurat. Quæ semper nova , novum semper splendorem ac nitorem ipsâ temporum longinquitate accipiet. *Æterna gloria.*

Vultis formam illius aliquam, Auditores, & velut radium intueri ? *Ecce merces Sanctorum.* Ut de immortalî illâ taceam Beatorum gloria, amplos honores attendite, quibus iidem decorantur in terris. Considerate quo eos cultu Ecclesia veneretur, qui aliquo sensu, ac jure merito, cultus æternus dicatur. Ad orbis occasum universi Heroum illorum victorias ac triumphos concelebrabit Ecclesia militans. Ad orbis occasum universa eorum conversio, merita, virtutes, pietatis fervor, vitæ asperitas ab ea dum prædicabitur, toties eorundem instaurabitur cælestem in Civitatem ascriptio. Eum in finem ipsorum festa & instituta sunt, & aguntur solenni ritu. Præclara cujusque facinora quot annis recoluntur à Christianis, ut eorum subinde renovata recordatio nunquam intereat, sed longè in consequentes ætates propageretur. Quamdiu stabit Christi Ecclesia ( stabit autem semper, quando id fixum est ut *portæ inferi nunquam prævaleant adversus illam* ) tandiu cultus ille, tandiu solennis ille stabit Cœlitum honor ; atque

C 2 hoc

hoc ipsum æternitatis gloriæ, qua fruuntur illi, radium, ac veluti quandam beatæ æternitatis anticipationem appello. Mundanorum hominum gloria sensim extinguitur, & eodem obruitur, quo illi, tumulto. Versantur hi, quoad vivunt, in ore & sermone hominum; at quoniam est vita ipsorum certis quibusdam cancellis circumscripta, eorum *memoria cum sonitu perit*.

*Pf. 9.*

Quot principes, bellorum olim fulmina, de quibus nec sermo est jam ullus, nec memoria ulla. Ipsorum gloria ut temporaria erat brevibusque finita terminis; vaporis instar evanuit. Immortalis est Cælestium gloria. Quandiu Deus existet, tandiu vigebit eorum nomen; tandiu in honore erit. *In memoria aternâ erit Iustus.*

*Pfal. III.*

Æternus erit, Deus optime, amicorum tuorum cultus; æterna laus; æternum præconium; quoniam cum fuerit illi & non esse unquam non possint in tuâ avaritiâ, honore semper illo, quem eis exhibemus, & multo etiam majore, quam exhiberi à nobis possit, erunt digni. *Nimis honorificati sunt amici tui Deus.*

*Pf. 128.*

Pretiosa merces! satin æstimari à nobis potest? *Ecce merces Sanctorum.* Quem verè atque ex animo Christianum suavissimâ voluptate non afficiat tam pia cogitatio, nobis hanc à Deo destinatam esse mercedem? *Ecce merces vestra copiosa est in celis.*

Væ

Væ enim nobis , si terrestribus tantum præmiis donandi , ex eorum numero censeamur , de quibus ita Christus Servator, *repperunt mercedem suam.* Væ nobis , si *Matth. 6.* nomina nostra , cum ea scribi in cælo oporteat , in terrâ tantum scribantur ; cum ex illo scripturæ oraculo , scribi in terrâ signum sit , & divinæ velut execrationis character. *Domine omnes qui te dereliquunt , confundentur : recedentes à te in terrâ* *Jerem. 17.* scribentur. Contra verò quamvis calamitosissimi & ærumnosissimi mortalium , si sumus in Dei gratiâ , gaudeamus quod nomina nostra scripta sunt in celis. Memores semper , certissimum hujus rei pignus & argumentum , fidem esse nostram subinde exercitam à Deo atque probatam. *In hoc* *Luc. 10.* *gaudete , quod nomina vestra scripta sunt in celis.* Quidquid id erit tandem mali , quod nos opprimet , hoc nos consolemur , quo se Paulus consolabatur , illud nobis accommodantes quod usurpabit ipse cum tanto pietatis sensu : *momentaneum hoc* *2.* *& leve tribulationis nostræ , aeternum gloria* *Cor. 4.* *pondus operatur in nobis.* Breves illæ ac leves vitæ præsentis ærumnæ , hoc est , morbus ille à Deo immissus ; injustitia illa , qua premor ; damnum illud , clam importatum ; procella illa in me excitata à malevolis ; accepta illa , temporum iniquitate , bonorum jactura ; abjectio illa

§8 De Sanctorum mercede.

2. Cor. 4.

exorbenda mihi, ( quantumvis enim durent hæc omnia, sunt utique ex Apostoli mente, momenti instar, quod statim effluit, *momentaneum hoc & leve* ) illæ, inquam, omnes vitæ præsentis ærumnæ, *æternum in nobis operabuntur gloria pondus.*

Sapient. 3.

Vultis, Auditores, vobiscum agam argumento quod grave sit, quod afficiat, quod convincat, quod incitamento sit ad patientiam? potuitne à me ullum afferri, in quo isthæc omnia magis, & excellentiore contineantur modo? æternitatem dico hujus gloriæ, quæ est futura Sanctorum in cælo merces. Hac cogitatione impavidi in pugnis extiterunt & invicti, Hac eadem, teste Apostolo, *tormenta vicerunt*, ignem, ferrum, & quæ sunt magis horrenda in morte atque acerba. Id ipsum sustentat eos atque confirmat inter gravissimas tentationes, quibus Deus eorum fidem periclitari solet atque constantiam. Nihil non patiuntur non æquo solum, sed & læto animo, *quoniam spes illorum immortalitate plena est.* Cur eorum facta non æmulamur? cur eorum vestigiis non insistimus? an pugnae sunt nobis æque graves obeunda? an restitimus usque ad sanguinis, ut illi, effusionem? cur ergo tam imbelles sumus & ignavi? cur degeneres virtutis illorum quos imitari decet, tam socordes sumus, ubi illorum  
exemp-

exemplo, nosmetipsos debellare fortiter ac vincere, oporteat? nimirum beatam illam immortalitatem non spectamus ad quam heroes illi anhelabant, cujus spes eos pungebat, excitabat, obstacula cuncta perrumpebat. Triste ac deplorandum discrimen quod illos inter & nos deprehenditur! tollatur illud à nobis. Argumento illi, quo permoti sunt, eorum adjungamus exemplum, quod ab Ecclesia nobis proponitur. Vires & sanctimoniam hauriamus ex beatâ illâ cælestium bonorum spe. Frustra alioqui, Christiani Auditores, frustra Sanctorum festa celebramus; frustra de eorum apud DEum gratiâ nimium confisi, ipsorum opem implo-  
*Summa Religionis, inquit Augustinus, est imitari quod colimus. Aeternæ gloriæ species fecit ut forderent ipsis tertena. Idem efficiat oportet in nobis. Immortalitatis fides ad vitæ sanctitatem ipsis à Christo propositam eos evexit. Eâdem viâ ad eam & ipsi perveniamus necesse est.*

Hoc ipsum à vobis, Beatissimi Cælites, quorum memoriam hodiernâ die recolimus, efflagitamus, aut, ut à DEO efflagitetis, enixè petimus. Quæ fors olim vestra fuit, eadem nunc est nostra; & quæ vestra nunc est, eandem speramus aliquando nostram fore. Quas experimur



*Eph. 2.**Mem. 8.*

miserias vos estis experti. Vestram felicitatem suspiramus. Quamquam peccatis obnoxij, fratres vestri sumus. Quamquam loco sejuncti à vobis, juncti vobiscum sumus arctissimo necessitudinis vinculo, Sanctorum videlicet communione. Quamquam miser terrarum incolæ, ut fideles, ut Christiani, *cives vestri sumus, & domestici DEI. Cives Sanctorum & domestici DEI*, quamquam pauperes & gementes in hac lacrimarum valle, nihil minus habemus propositum quàm ut DEI filij, quàm ut vestri, quàm ut *Christi cohæredes* fiamus. Respicite nos his ornatos titulis, atque adeò vestrâ eharitate non plane indignos. Respicite quos implere vobiscum oportet Electorum numerum; & quorum sanctimonia vobis unicè cordi jam esse potest. Vota nostra æquis auribus accipite, &, ut eadem ab ipso suscipiantur, cujus folio affidetis, & quem vos exaudire etiam juvat, facitote, patrocinij, zeli que vestri partem in nos aliquam derivate. Patroni ac præfides nostri estote apud DEUM, ut vestri imitatores esse optamus. Vestra fruimini felicitate, nostræ ut egestatis non obliviscamini.

Habent utique nos in memoriâ, Auditores, & tantùm sunt de salute nostrâ solliciti, quantùm sunt de seipsis securi.

*Fre-*

*Frequens nos & copiosa turba desiderat. In-*  
*quit Cyprianus, jam de sua immortalitate* Cypri. de  
*secura & adhuc de nostra salute sollicita.* mortalit.  
Igitur cum certum habeamus eorum opem sub finem.  
& patrocinium non defuturum nobis, id  
agamus unum, ut eorum exempla sedulo  
imitemur, quæ nobis alioqui damnatio-  
nis futura sunt materia & causa sempiter-  
næ. Fingamus itaque animo & cogitatio-  
ne, verbis iisdem quibus Paulus Corin-  
thios olim, singulos illorum nos compel-  
lare. *Imitatores mei estote sicut & ego Chri-*  
*sti.* Denique eorundem mores, pugnas, 1. Cor. II,  
patientiam representemus in nobis, si  
cum ipsis regnare aliquando, si ipsorum  
gloriam participare volumus.

Illâ ipsa est gloria, REX CHRISTIA-  
NISSIME, quæ Majestati tuæ reservata in  
cælo, ipsius felicitati cumulum est addi-  
tura. Cætera omnia quamquam magna,  
quamquam inaudita, quamquam omni  
laude majora, sunt multò infra Majesta-  
tis tuæ sortem. Debet sanctitas vitæ, ea-  
démque cælesti gloriâ munerata, tam præ-  
claris facinoribus fastigium imponere. Ne-  
mo me assentari tibi suspicabitur, si Re-  
gem dixero post homines natos nullum,  
tibi in arte regnandi præstitisse. Verum-  
enimverò artis hujus scientia, quâ tam  
sapienter hominibus imperitas, tibi, Rex  
Christianissime, valde inutilis & super-  
vaca-

vaca-

vacanea fuerit si artem ignores illam, qua mortales caelesti Regno fiunt idonei, Si Principum felicitas posita esset in victoriarum numero, si in regijs illis & splendidis virtutibus, quae Heroum sunt, & fiunt ab hominibus tanti, nihil haberet Majestas tua amplius exoptandum. Sorte sua contenta, tot victoriarum fructu placide ac tranquille frueretur. Sed enim haec omnia majestati tuae sunt parum. Posses quidem cum paucioribus etiam virtutibus videri Rex, qualem profani homines requirunt, numeris omnibus absolutus. Verum ut est Majestas tua admodum perspicax, satis intelligit, quae absolutum ex mundi legibus & perfectum Regem efficiunt, ad solidam ac veram Regis Christiani felicitatem satis non esse. Regnant in caelo innumeri, qui nunquam regnarunt in terris, atque hoc satis est ad felicitatem. Regnant in terris haud pauci Principes reprobi, atque adeo miseri, qui nunquam regnaturi sunt in caelo. *Confido*, inquit Bernardus, *quod hic & in aeternum regnabitis.* Quod ad Reginam scribebat vir sanctissimus, ego nunc Majestati tuae libens dixerim; ipsam nimirum perruptis difficultatibus ac periculis, quae Reges circumstare solent, ad veritatis, hoc est, fidei Christianae, leges vitam exigentem, per regni terrestri administrationem,

*Ep. 206.*

nem, Regnum æternum consecuturam,  
 Eâ mente atque consilio, Rex Christia-  
 nissime, incruentam hostiam divino Nu-  
 mini offerre non intermitto. Felix, si,  
 dum Majestati tuæ nemo non plaudit è  
 profanis mundi amatoribus, ego mundo  
 illo procul, gratiam ipsi caelestem ali-  
 quam, ex illis quibus Reges *Magni co-  
 ram Deo, & juxta cor ejus* fiunt, impetra- *Luc. 1.*  
 re valeam! tuum est, & gratiæ tuæ præ- *Jerem. 3.*  
 potentis opus, Deus optime, maxime,  
 Reges ejusmodi, Reges sanctos effingere.  
 Atque hoc ipsum valde me recreat ac re-  
 ficat, quod is apud quem verba facio, so-  
 litudine & excelitate animi, potest maxi-  
 mis tuis consiliis omnino respondere.  
 Est veluti vulgare & consuetum caelestis  
 gratiæ opus, Christiani hominis sanctitas;  
 dynastæ, opus excellens; Regis, miracu-  
 lum; Regum maximi, ac potentissimi  
 sanctimonia, eidem gratiæ, ceu prodi-  
 gium, ascribetur. Eris tu, Deus optime  
 maxime, sanctimoniam hujus amplis-  
 sima merces, Amen.



IN